

HØJESTERETS DOM

afsagt tirsdag den 24. januar 2017

Sag 107/2016

(2. afdeling)

FTF som mandatar for BUPL – Børne- og Ungdomspædagogernes Landsforbund

som mandatar for A

(advokat Jakob Bjerre)

mod

Vallensbæk Kommune

(advokat Charlotte Kunckel)

I tidligere instans er afsagt dom af Østre Landsrets 21. afdeling den 3. maj 2016.

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Lene Pagter Kristensen, Marianne Højgaard Pedersen, Jon Stokholm, Henrik Waaben og Anne Louise Bormann.

Påstande

Parterne har gentaget deres påstande.

Anbringender

Parterne har i det væsentlige gentaget deres anbringender for så vidt angår spørgsmålene, om den påtænkte afgørelse om at standse As sygedagpenge havde hjemmel i den dagældende sygedagpengelovs § 21, og om partshøringen af hendes arbejdsgiver var berettiget.

For så vidt angår spørgsmålet om godtgørelse har FTF som mandatar for BUPL – Børne- og Ungdomspædagogernes Landsforbund som mandatar for A supplerende anført bl.a., at Vallensbæk Kommune henset til den uhjemlede og uberettigede partshøring samt den klare overtrædelse af persondatalovens § 7, stk. 1, skal betale godtgørelse. Der skal ikke primært lægges vægt på *antallet* af personer, der er blevet gjort bekendt med oplysningerne, da vide-

regivelse af oplysninger af den i sagen omhandlede karakter sammenholdt med As fag- og erhvervssituation samt de enkeltpersoner, der konkret er kommet i besiddelse af oplysningerne, er afgørende.

UfR 2017.98 H vedrører en væsentligt anderledes situation, idet medarbejderne i den sag forlod arbejdsmarkedet på grund af sygdom, og overtrædelsen af persondataloven var derfor ikke egnet til at gøre samme skade som for en person, der skal fortsætte sin erhvervsmæssige karriere. Hertil kommer, at oplysningerne i den sag befandt sig i et lukket journalsystem for personalesager, som kun en begrænset kreds af personer havde adgang til. Ledelsen og forældrebestyrelsen i vuggestuen kan ikke sammenlignes med Banedanmarks juridisk kyndige personaleafdeling. Risikoen for spredning var derfor langt større.

Det EU-retlige effektivitetsprincip indebærer, at der ved overtrædelse af persondataloven skal tilkendes godtgørelse også for ikke-økonomisk skade. Persondatadirektivet skal fortolkes i overensstemmelse med Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Der henvises i den forbindelse til Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols dom af 25. juli 1997 i sagen Halford mod United Kingdom, der tilkendte en godtgørelse på 10.000 £ for en ulovlig og hemmelig overvågning.

Vallensbæk Kommune har heroverfor supplerende anført bl.a., at selv hvis Højesteret måtte nå frem til, at der foreligger en overtrædelse af persondataloven eller forvaltningsloven ved partshøringen af vuggestuen, er det ikke i sig selv tilstrækkeligt til at opnå tortgodtgørelse. Den retsstridige adfærd skal være foregået på en særlig kvalificeret måde og udgøre en krænkelse af "frihed, ære eller person". Ved vurderingen af, om As fred er krænket, må der lægges vægt på, at oplysningerne ikke er videregivet til offentligheden, men alene til vuggestuens ledelse, som har tavshedspligt efter § 43 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Kommunen er ikke ansvarlig, hvis denne tavshedspligt ikke overholdes. Der er ikke tale om en krænkelse af As ære, da oplysningerne ikke er bestridt, og da de fleste af oplysningerne endvidere var kendt af ledelsen.

Uanset om det EU-retlige effektivitetsprincip finder anvendelse, er det ikke overtrådt, da kravene i erstatningsansvarslovens § 26 for at yde tortgodtgørelse ikke er udformet, så de i praksis gør det umuligt eller urimeligt vanskeligt at opnå erstatning eller godtgørelse.

Parterne er enige om, at der er en fejl i landsrettens domskonklusion vedrørende sagsomkostninger, og har aftalt, at ingen part skal betale sagsomkostninger til den anden part for landsretten, hvis landsrettens dom stadfæstes.

Højesterets begrundelse og resultat

Sagen angår, om Vallensbæk Kommunes partshøring af Vuggestuen Ærtebjerg, da kommunen påtænkte at standse refusion af sygedagpenge for A, indebar en overtrædelse af forvaltningsloven og persondataloven, og i givet fald om A har krav på tortgodtgørelse, jf. erstatningsansvarslovens § 26.

Kommunen påtænkte på grundlag af oplysningerne i statusattesten af 1. maj 2009 fra As læge at standse udbetaling af dagpenge i medfør af den dagældende sygedagpengelovs § 21, stk. 1, nr. 1, hvorefter retten til sygedagpenge bl.a. bortfaldt, så længe den sygemeldte mod lægens opfordring afviste at modtage nødvendig lægebehandling. Kommunen partshørte derfor A over oplysningerne i statusattesten, og kommunens sagsbehandler havde den 7. maj 2009 en samtale med A herom.

Højesteret finder ikke grundlag for at tilsidesætte kommunens vurdering, hvorefter der efter oplysningerne i statusattesten og i sagsbehandlerens samtale med A den 7. maj 2009 var grundlag for at undersøge, om der var anledning til at træffe afgørelse om bortfald af hendes dagpenge, og at kommunen derfor fortsatte behandlingen af en sag herom.

Oplysningerne i statusattesten og telefonsamtalen om, at A ikke ønskede at modtage antidepressiv behandling, var til ugunst for vuggestuen, der som arbejdsgiver modtog dagpengerefusion under hendes sygdom, jf. sygedagpengelovens § 54. Oplysningerne må endvidere anses for at være af væsentlig betydning for kommunens påtænkte afgørelse. Kommunen havde derfor efter forvaltningslovens § 19, stk. 1, om partshøring som udgangspunkt pligt til gøre vuggestuen bekendt med oplysningerne og give vuggestuen lejlighed til at komme med en udtalelse.

Efter forvaltningslovens § 19, stk. 2, nr. 4, gælder pligten til partshøring ikke, hvis parten efter reglerne i lovens kapitel 4 ikke har ret til aktindsigt med hensyn til de pågældende oplys-

ninger. Efter den dagældende bestemmelse i forvaltningslovens § 15 kunne en parts ret til aktindsigt begrænses, hvis partens interesse i at kunne benytte kendskab til sagens dokumenter til varetagelse af sit tarv fandtes at burde vige for afgørende hensyn til bl.a. andre private interesser.

Spørgsmålet er, om kommunen i medfør af denne bestemmelse helt eller delvist burde have undladt at gøre vuggestuen bekendt med de oplysninger om As helbredsforhold, der fremgik af statusattesten.

Ved bedømmelsen heraf må den pågældende myndighed foretage en konkret afvejning af de modstående hensyn. Det fremgår af bestemmelsens forarbejder (Folketingstidende 1985/86, tillæg A, spalte 140-142), at de hensyn, der ligger bag en parts ret til aktindsigt, er af en så betydelig vægt, at denne ret kun bør vige, hvis der er ”nærliggende fare for, at private eller offentlige interesser vil lide skade af væsentlig betydning”, hvis der gives aktindsigt.

I denne sag finder Højesteret, at der ved vurderingen af, om kommunen helt eller delvist havde pligt til at videregive As helbredsoplysninger må lægges vægt på, at der var tale om personfølsomme oplysninger om hendes psykiske helbredstilstand. Som anført af landsretten må beskrivelsen af hendes helbredstilstand dog antages at svare til, hvad der er forholdsvis almindeligt for en person, der er sygemeldt som følge af en krisetilstand efter en uansøgt afskedigelse. Der må endvidere lægges vægt på, at den påtænkte afgørelse om bortfald af dagpengerefusion var bebyrdende for vuggestuen, at vuggestuens ledelse, der modtog oplysningerne, havde tavshedspligt, og at oplysningerne i statusattesten havde væsentlig betydning for vuggestuens mulighed for at vurdere og – eventuelt efter drøftelse med A – kommentere, om kommunen havde tilstrækkeligt grundlag for at træffe afgørelse om bortfald af hendes sygedagpenge.

Højesteret finder på den anførte baggrund, at kommunen havde pligt til at partshøre vuggestuen over oplysningerne om As helbredsforhold, og at kommunen ikke ved at videregive statusattesten i sin helhed har tilsidesat sin tavshedspligt.

Højesteret finder derfor, at videregivelse af oplysninger om As helbredsforhold har været nødvendig for at fastslå, om vuggestuen havde krav på dagpengerefusion under As fortsatte

sygdom, og videregivelse har derfor også været berettiget efter persondatalovens § 7, stk. 2, nr. 4.

Højesteret bemærker, at det forhold, at kommunen ikke påklagede Beskæftigelsesankenævnets afgørelse af 4. november 2009, ikke afskærer kommunen fra under denne sag at gøre gældende, at forvaltningsloven og persondataloven ikke er overtrådt.

Højesteret stadfæster herefter landsrettens dom.

Sagsomkostninger

Ved fastsættelsen af sagsomkostninger for Højesteret er der taget hensyn til sagens omfang og karakter.

Thi kendes for ret:

Landsrettens dom stadfæstes.

I sagsomkostninger for Højesteret skal FTF som mandatar for BUPL – Børne- og Ungdomspædagernes Landsforbund som mandatar for A betale 60.000 kr. til Vallensbæk Kommune.

Det idømte sagsomkostningsbeløb skal betales inden 14 dage efter denne højesteretsdoms afsigelse og forrentes efter rentelovens § 8 a.